

Limbafe de programare ale automatelor programabile

Standardul IEC 1131-3 (Comisia Electrotehnică Internațională – IEC) definește două limbaje literale:

- STL (**STatement List**) sau IL (**Instruction List**) – Listă de instrucțiuni,
- ST (**Structured Text**) – Text structurat

și două limbaje grafice:

- LD (**Ladder Diagram**) – Diagramă scară, care permite programarea aplicațiilor într-o manieră asemănătoare cu proiectarea unui circuit cu contacte și rele;
- FBD (**Function Block Diagram**) – Diagramă cu blocuri de funcții – o extensie a limbajului LD.

Tipurile de date elementare:

- Booleene - BOOL;
- Întregi - INT;
- Cuvinte (16 biți) - WORD;
- Cuvinte duble (32 biți) - DWORD;
- Reale (32 biți) - REAL;
- Șiruri de caractere - STRING;
- Timp și dată - TIME și DATE.

Identificarea datelor se face utilizând atât adrese *absolute* (adresare directă) cât și *simbolice* (adresare indirectă).

Adresarea directă utilizează denumirea zonei de memorie pentru identificarea adresei. Denumirile zonelor de memorie pot cuprinde două prefixe. Primul prefix poate fi:

- %I, pentru intrări;
- %Q, pentru ieșiri;
- %M, pentru variabilele interne.

Al doilea prefix poate fi:

- x, y, pentru variabilele de tip boolean. Valoarea x reprezintă octetul, iar valoarea y reprezintă bitul;
- B, pentru octet (Byte);
- W, pentru cuvânt (Word);
- D, pentru dublu cuvânt (Double word).

De exemplu:

- %Ix.y – variabilă de intrare booleană reprezentând bitul y din octetul x;

1. Limbajul de programare STL

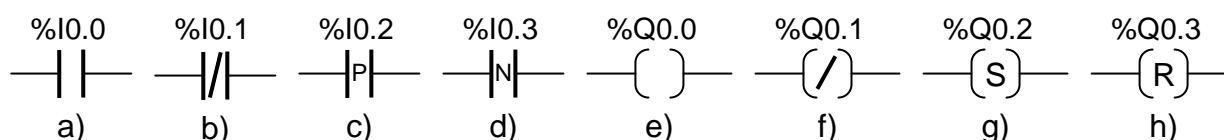
Un program STL este o listă de instrucțiuni de diferite tipuri care calculează, de obicei, termeni ai unor expresii logice, rezultatul fiind de asemenea o valoare logică.

Este un limbaj de nivel scăzut, utilizat pentru realizarea aplicațiilor mici sau pentru optimizarea codului anumitor părți ale unor aplicații.

2. Limbajul de programare LD (LAD)

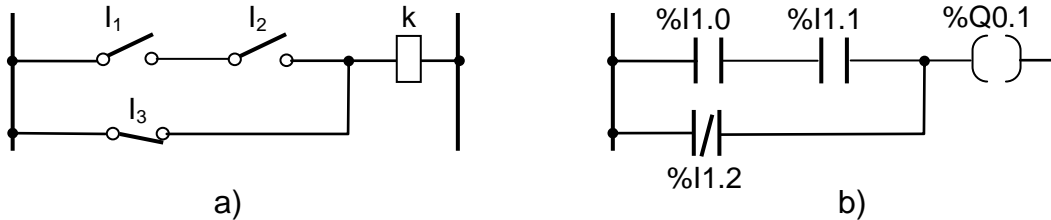
Limbajul LAD este un limbaj grafic și realizează o transpunere grafică a ecuațiilor booleene, realizând combinații între contacte (variabile de intrare) și bobine (variabile de ieșire).

Simbolurile grafice de bază ale limbajului LAD, conform IEC 1131-3.

- a) *Contact direct* – contact normal deschis
- b) *Contact inversat* – contact normal închis
- c) *Contact de sesizare a frontului crescător* – *front pozitiv*
- d) *Contact de sesizare a frontului descrescător* – *front negativ*
- e) *Bobină directă*
- f) *Bobină inversă*
- g) *Bobină de setare*
- h) *Bobină de resetare*

Simbolurile grafice ale limbajului sunt plasate în diagramă în mod asemănător contactelor și releelor dintr-o schemă electrică,

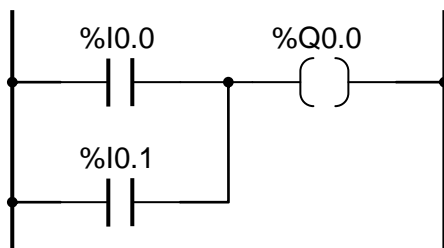
Correspondența elementelor: $I_1 - \%I1.0$, $I_2 - \%I1.1$, $I_3 - \%I1.2$, $k - \%Q0.1$

Rețeaua este conectată în stânga și în dreapta la barele de alimentare de la o sursă de energie. Execuția unui program se face de sus în jos și de la stânga la dreapta.

Exemple de utilizare a simbolurilor grafice pentru realizarea unor funcții

Funcția SAU

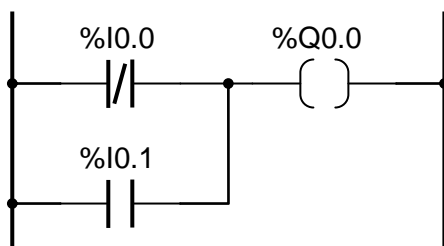
Ex. 1

Echivalența STL

```
LD    %I0.0
OR    %I0.1
ST    %Q0.0
```

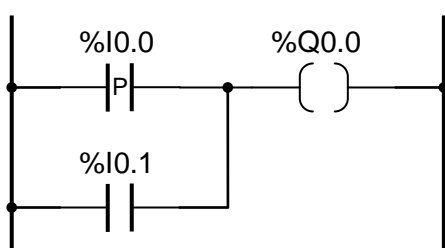
Ex. 2

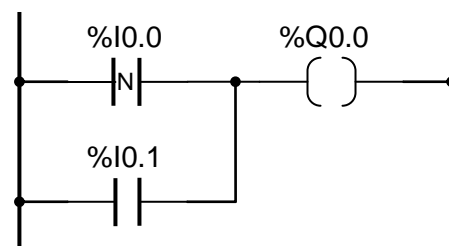
Echivalența STL

```
LDN  %I0.0
OR    %I0.1
ST    %Q0.0
```

Ex 3:

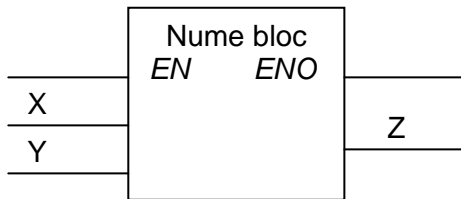
Ex 4:

3. Limbajul FBD

- un program FBD este alcătuit din blocuri de funcții elementare, conectate între ele;
- blocul este reprezentat printr-un dreptunghi și are un număr de intrări și ieșiri;
- un bloc elementar realizează o singură prelucrare asupra intrărilor;
- funcția realizată de bloc este scrisă în interiorul acestuia;
- tipul variabilelor de intrare trebuie să coincidă cu tipul cerut de intrarea blocului;
- ieșirea blocului are același tip cu intrările.

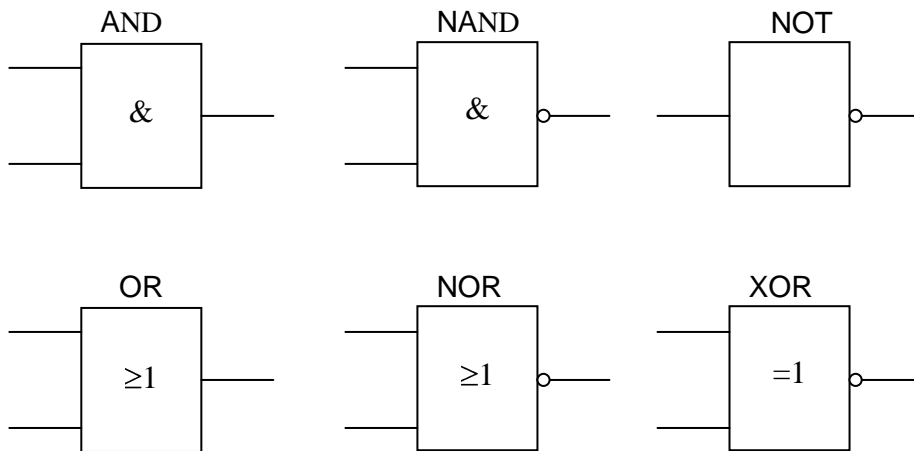
Conform recomandărilor IEC, orice bloc are, pe lângă intrările asupra cărora realizează operații X respectiv Y , o intrare numită EN și o ieșire numită ENO pe lângă ieșirea Z . Când EN este FALSE nu se operează asupra intrărilor de date iar ieșirea ENO este FALSE. Când EN devine TRUE, blocul devine operațional iar ieșirea ENO trece în starea TRUE. Dacă în cursul operării apare o eroare, ieșirea ENO trece în starea FALSE.

Tipuri de blocuri ale limbajului FBD:

- a) **Blocuri standard** – blocuri de manipulare a datelor, blocuri pentru operații booleene, blocuri aritmetice, blocuri de comparație.

Ex. – blocuri pentru operații booleene

- b) **Blocuri speciale** – blocuri de manipulare a datelor (bistabile, multiplexoare, generatoare de numere aleatoare), contoare, temporizatoare, blocuri de procesare a semnalelor, blocuri generatoare de semnal, blocuri matematice.